

Julkilausuma

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry:n syyskokous Helsingissä 22.11.2010 Kaikilla on oikeus työhön ja koulutukseen

Työpajoissa valmentautuvien siirtymistä työmarkkinoille estää valtaosin ammatillisen koulutuksen puute. Työpajanuorista yli 60 prosentilla on koulutuksena pelkkä peruskoulu. Joukkoon mahtuu myös pitkään työttöminä olleita aikuisia, joilta puuttuu ammatillinen koulutus, tai joiden koulutus on vanhentunut. Asiantuntijoiden mukaan lähitulevaisuudessa vain 4 prosenttia työpaikoista on sellaisia, että niitä voi hakea ilman ammatillista koulutusta.

Työelämän rakennemuutokset ja suhdannevaihtelut ovat aiheuttaneet myös sen, että kilpailu työ- ja koulutuspaikoista on entisestään koventunut. Työnantajien vaatimukset ja työttömien osaaminen eivät useinkaan kohtaa, ja kritiikin kohteena on myös ollut ammatillinen koulutus. Ammatillinen koulutus uudistuu työnantajien näkökulmasta liian hitaasti ja ihmisiä koulutetaan jopa aloille, joilla ei nykytilanteessa ole työtä tarjolla.

Valtakunnallisen työpajayhdistyksen mielestä työvoiman nopeampaa sijoittumista työmarkkinoille voitaisiin tukea kehittämällä joustavia työelämälähtöisiä ammatillisen koulutuksen malleja. EU:n elinikäisen oppimisen linjausten mukaisesti työpajoissa suoritettuja jaksoja pystytään opinnollistamisen menetelmillä vertaamaan varsinkin ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmiin. Työpajoissa opittu voidaan tunnistaa ja tunnustaa, sekä hyväksi lukea ammatillisissa opinnoissa. Työssä oppimista voidaan hyödyntää ammatillisessa koulutuksessa virallistamalla jo olemassa olevat työpajoilla ja sosiaalisen työllistämisen toimialalla kehitetyt hyvät käytännöt ja työkalut, joita työvaltaisissa oppimisympäristöissä käytetään erilaisten oppijoiden ja valmentautujien tukena.

Valtakunnallinen työpajayhdistys vaatii, että seuraavalla hallituskaudella kiinnitetään erityistä huomiota joustavien koulutusrakenteiden kehittämiseen. Toisen asteen ammatilliseen koulutukseen on luotava työvaltaiseen, tekemällä oppimiseen perustuvat rakenteet. Tämä toteutuu tunnistamalla ja tunnustamalla vaihtoehtoiset oppimisympäristöt ja niissä tapahtuva osaamisen kasvu. Työvaltaisia oppimisympäristöjä tulee arvioida työelämän vaatimusten ja ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien näkökulmasta. Työelämässä ja esim. työpajoilla tehdyt suoritukset pitää hyväksyä myös osaksi ammatillisia opintoja.

Valtakunnallinen työpajayhdistys esittää, että seuraavalla hallituskaudella luodaan työvaltaisten oppimisympäristöjen ja oppilaitosten välille rahoitusta koskevat sopimuskäytännöt. Ammatillisia opintoja voidaan tukea yksilöllisten tarpeiden mukaisesti laajentamalla oppilaitosten ulkopuolinen työelämä ja työpajat osaksi virallisia oppimisympäristöjä. Koulutuksen rakenteellista muutosta on tuettava tutkimuksella.

Seuraavalla hallituskaudella on koulutettava opetus- sekä sosiaalisen työllistämisen toimialan, kuten työpajojen ja ammatillisten oppilaitosten henkilöstöä vaihtoehtoisten oppimisympäristöjen tunnistamiseen sekä ammatillisten opintojen suorittamiseen ja arviointiin näissä ympäristöissä.